20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
ޤައުމީ ތަރައްޤީއ އި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން
10 ޑިސެންބަރު 2025
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގެ (ކޮމިޓީ ކުރ ކޮޓަރި)7
ފެށުނު ގަޑި: 13:00

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގަ އްރިރު؛ ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝުޖާޢު{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކަ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެންދެއްވި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންނަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ! މިއަދުގެ ކޮމިޓީގެ އެޖެންޑާގައި މި އޮތީ ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓްގެ ބިލު
ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުން. އެހެންވީމާ، ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު އިދާރީ
ގޮތުން އަޅު ގަނޑުމެންނަށް ވަން ބައި ވަން ކަންނޭނގެ ކުރިން އޮތް ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާނީ ދެއްތޯ. ދެން
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ޚިޔާލުފުޅެއް އޮތް ކަމުގައި ވާނަމަވެސް ހަމަ ދެއްވޭނެ. ދެން
އަޅުގަނޑު މި ގަސްތުކުރަނީ ހަމަ ކޮންމެ މާއްދާއަކުން މާއްދާއަކުން ކިޔައިގެން ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތަށް. އޭރުން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައިވާ ކޮމެންޓްސްތަކާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ކަމަށް ގަބޫލުކުރަން.
ދެން އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ ކޮންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކަށް ވެސް ހަމަ ކޮންމެ މާއްދާއަކަށް ވެސް އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރަކު ބޭނުންފުޅުވެވަޑައިގަންވާ ޚިޔާލެއް އޮތް ކަމުގައި ވާނަމަ ހުށަހެޅުއްވޭނެ ހަމަ ކުރިން ބިލުތައް ވެސް
ކުރިއަށްގެންދާ ގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފްލޯރ ހުޅުވަ އި ލާނަން އެންމެ ފުރަތަމަ. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު
ކަމެއް ފާހަގަކުރައްވަން ނެތް ކަމުގައި ވަނީ ވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން އިދާރީ މޭޒުން ހަމަ ކޮންމެ މާއްދާއެއް ކުރިއަށް
ގެންދާ ގޮތަށް. އެ މާއްދާއެއް ހަމަ ވިދާޅުވީމަ ދެން އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް އަހަމުންގެންދާނަން. ޝުކުރިއްޔާ. އެއްވެސް
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރެއްގެ ކޮމެންޓެއް ނެތް ކަމުގައި ވާތީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ކޮންމެ މާއްދާއެއް ވަކިން އިދާރީ މޭޒުން
ވިދާޅުވަމުންގެންދިޔައީމަ ދެން އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް އަހަމުންގެންދާނަން އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.
އިދާރީ މޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓްގެ ބިލު. އެއްވަނަ ބާބު. ފެށުން. ތަޢާރުފާއި ނަން. 1 (ހ)- މިއީ ދައުލަތުގެ ވަޒީފާއަދާކުރާ
މުވައްޒަފުންގެ ތެރެއިން ޕެންޝަން ޙައްޤުވާ އުމުރަށް ފަހުގައި ވެސް ވަޒީފާގައި ދެމިތިބެން އެދޭ މުވައްޒަފުންނަށް
ދައުލަތުގެ ވަޒީފާއަދާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ފަހިކޮށްދިނުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ހަމަތަކާއި އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރުމުގެ
ގާނޫނެވެ. (ށ)- މި ގާނޫނަށް ކިޔާނީ ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓްގެ ގާ ނޫނެވެ. ނޫން. އިޞްލާޙެއް ގެންނަންޏާ ވޯޓު ނެގިދާނެ.
ފެށިއިރު ވިދާޅުވިން ދެއްތޯ ފާސްކުރަމުންގެންދާ ގޮތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
1

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
އެހެންވީމާ، ވަކިވަކިން ފާސްކުރަމުންގެންދާނީ. އާދެ! ދެންމެ އިދާރީ މޭޒުން، މިހާރު 1 މި ނިމުނީ ނޫންތޯ.
އިދާރީ މޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ފަށާއިރު ރަނގަޅުވާނެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅު ގަނޑު ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދަންނަވައިލާނަން އިދާރީ މޭޒުން ވިދާޅުވަމުންގެންދާއިރު އެ
މާއްދާއަކާ ގުޅޭގޮތުން އެއްވެސް އިޢުތިރާޟެއް އޮތް ކަމުގައި ވާނަމަ ތި ބޭފުޅުން އަތްޕުޅު ހިތްލަވައިލައްވާ.
އެހެންނޫނިއްޔާ ފާސްވަމުން ކުރިއަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެންދިޔަ ކަމަށް ކަނޑައަޅައިގެން ގެންދަން އެއްވެސް ބޭފުޅެއް
އިޢުތިރާޟުނުކުރާ ކަމުގައި ވަންޏާމުން އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދާނަން އިނގޭތޯ. އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ.
އިދާރީ މޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަގުސަދު. -2 މި ގާނޫނުގެ މަގުސަދަކީ ދައުލަތުގެ ވަޒީފާއަދާކުރަމުންދާ ފަރާތްތަކަށް އުމުރުން 75 އަހަރު ފުރުމާ
ހަމައަށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމަށް މަގުފަހިކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން
ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި ބަލާނެ ހަމަތަކާއި އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުމާއި، ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން
ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރެވޭނެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރުމެވެ. ދެން މި މާއްދާއަށް އޭ.ޖީ އޮފީހުން
ކޮމެންޓުކުރައްވާފައި އެބަވޭ ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލު އަދި ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓްގެ އުސޫލު އެކި މާއްދާތަކުގައި
އެކިގޮތަށް ހުރީމަ އިބާރާތް އެއްގޮތްކުރުމަށް ޓަކައި ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލު އެގޮތަށް ހުރިހާ މާއްދާއެއްގައި ވެސް
ބޭނުންކުރުމަށް. ގާނޫނު ހިނގާނެ ދާއިރާ. 3 (ހ)- މި ގާނޫނު ހިނގާނީ މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ
ފަރާތްތައް ފިޔަވައި ދައުލަތުގެ ވަޒީފާއަދާކުރާ ނުވަތަ ކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށެވެ. (ށ)- އަންނަނިވި
ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަކަށް މި ގާނޫނެއް ނުހިނގާނެއެވެ. -1 ސިފައިން. -2 ފުލުހުން. -3 ފަނޑިޔާރުން. -4
ގާނޫނުއަސާސީގެ ނުވަތަ ގާނޫނެއްގެ ދަށުން އަ އްޔަންކުރެވޭ މަގާމުތައް. (ނ)- މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި
"ދައުލަތުގެ ވަޒީފާ އެއް އަދާކުރާ ފަރާތެއް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ
އިދާރާއެއްގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާ ކޮންމެ ފަރާތަކަށެވެ. މި މާނަކުރުމުގެ ތެރޭގައި ކޮންޓްރެކްޓް އުސޫލުން ވަޒީފާއަދާކުރާ
ފަރާތްތަކެއް ނުހިމެނެއެވެ. (ރ).
2

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ސަމީރަށް.
ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ސަމީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެ ބުނާ މާއްދާ އަޅުގަނޑު ބޭނުންވޭ އަކުރެއް
އިތުރުކުރަން. އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީ ނުވަތަ ގާނޫނުގެ ދަށުން އައްޔަނުކުރެވޭ މަގާމުތައް ހިމަނަން އަޅުގަނޑު ބޭނުންވޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
4 ގައި އެބައިން އެ ވާހަކަ.
ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ސަމީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
؟
އެހެންތޯ
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެބައިން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތި ފާހަގަކުރެއްވި ކަންތައް އެބަ އޮތް ގާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި.
ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ސަމީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދޫކޮށްލާނަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ.
އިދާރީ މޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
3

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
(ރ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތް ނަމަވެސް، ވަޒީފާގައި ދެމިހުރެވޭނެ އެންމެ ދޮށީ އުމުރު ގާނޫނެއްގައި
ކަނޑައަޅާފައިނުވާ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުގައި ޢަމަލުކުރެވޭ ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން ޕެންޝަން ޙައްޤުވާ
އުމުރަށް ފަހުގައި އެ ތަނެއްގެ ވަޒީފާގައި ދެމިހުރެވޭނެ އުސޫލުތަކެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ ނަމަ، އެ އުސޫލުތަކާ
އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން ވަޒީފާ ހަމަޖެއްސުމަކަށް މި ގާނޫނު ހުރަހެއް ނާޅައެވެ. -4 މި ގާނޫނަށް އިސްކަންދިނުން.
(ހ)- މި ގާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިގެން އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާ ހިނދަކު، ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން
ވަޒީފާ ދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން މި ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލަކާއި އެހެން ގާނޫނެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލަކާ
ފުށުއަރާ ނަމަ އިސްކަންދޭނީ މި ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލަށެވެ. ދެން މި އަކުރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ލިބިފައި ހުރި ކޮމެންޓުތަކާއި އަދި އޭ.ޖީ އޮފީހުގެ މަޝްވަރާއާ އެކުގައި މި މާއްދާގެ (ށ) އިނީ ރީ ޑްރާފްޓްކުރެވިފަ.
(ހ) އެއް ނޫން. (ށ) އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާފައި ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފައިވާ ގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. (ށ)- ގާނޫނު
ނަންބަރު 5/2007 (ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގާނޫނު) ގެ 49 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އެހެން އޮތް ކަމުގައި
ވީނަމަވެސް، ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންނަށް މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ރީ-
އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދެވިދާނެއެވެ. އަދި މި ގާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި ގާނޫނު ނަންބަރު
5/2007 (ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގާނޫނު)ގެ 49 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލު އެ
ނިސްބަތަށް ހިފެހެއްޓިގެންވެއެވެ. ރީ ޑްރާފްޓްކުރެވިފައި މި ވަނީ؛ (ށ)- މި ގާނޫނު އެ މައްޗަށް ހިނގާ ދައުލަތުގެ
ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފަރާތްތަކާ ގުޅޭ ގާނޫނެއްގައި ވަޒީފާގައި ދެމިހުރެވޭނެ އެންމެ ދޮށީ އުމުރު ކަނޑައަޅާފައި ވީނަމަވެސް،
މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމަށް ފަހު އެ އުމުރު ހަމަވުމަށްފަހުގައި ވެސް އެ ފަރާތްތަކަށް ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް
އުސޫލުން ވަޒީފާއަދާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މި ގާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކުން
ހަމަޖައްސައިދޭންވާނެއެވެ. މި އަކުރު ރީ ޑްރާފްޓްކުރެވޭ ސަބަބަކީ ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގާނޫނުގެ 49 ވަނަ މާއްދާގެ
(ށ) ގައި މުވައްޒަފެއްގެ އުމުރުން 65 އަހަރުވުމުން ވަ ޒީފާއިން މުސްކުޅިކޮށް ، ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވޭނެ ކަމަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ. ދެން އެގޮތަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާއިރު ސިވިލް ސަރވިސް މު ވައްޒަފުންގެ އިތުރުން ބިލުގެ 4 ވަނަ
މާއްދާގެ (ށ) އިސްތިސްނާކޮށްފައިވާ އިދާރާތައް ފިޔަވައި އެ ނޫން އެހެން އިދާރާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް
ވެސް މި ގާނޫނު އެ އިދާރާއެއްގެ މައްޗަށް ހިނގާނެ. އެހެން އިދާރާތަކުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ވަޒީފާގައި ދެމިހުރެވޭނެ
އެންމެ ދޮށީ އުމުރު ގާނޫނެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ނަމަ އެއިން ކޮންމެ އިދާރާއަކަށް ވެސް މި އަކުރު ހިނގާނެ ގޮތަށް
އިބާރާތް ބަދަލުކުރުމަށް ޓަކައި މި އަކުރު އިޞްލާޙުކުރެވުނީ. ދެވަނަ ބާބު، ރީ -އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ ހަމަތައް. ރީ-
އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ދެވޭނެ ފަރާތްތައް. -5 އަންނަނިވި ފަރާތްތަކަށް މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
4

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
ގޮތުގެ މަތީން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓްގެ އުސޫލުގެ ދަށުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދެވިދާނެއެވެ. (ހ)- ދައުލަތުގެ
ވަޒީފާ އަދާކުރަމުންދާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން މި ގާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުމުރުގައި
އެ ވަޒީފާގައި ދެމިހުންނަން އެދޭ ފަރާތްތައް. (ށ)- ދައުލަތުގެ ވަޒީފާއެއް އަދާކުރަމުންދިޔަ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން މި
ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ތާރީޚުގެ 7 އަހަރު ކުރިން ޕެންޝަން ޙައްޤުވާ އުމުރު ހަމަވުމުގެ ސަބަބުން ވަޒީފާއިން
ވަކިވެފައިވާ ފަރާތްތައް. މި އަކުރު އޭ.ޖީ އޮފީހުގެ ލަފައާއެކު މިހާރު މިވަނީ ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފަ. ދައުލަތުގެ ވަޒީފާ އެއް
އަދާކުރަމުންދިޔަ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ހިނގާފައިވާ 7 އަހަރުދުވަހުގެ
މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޕެންޝަން ޙައްޤުވާ އުމުރު ހަމަވުމުގެ ސަބަބުން ވަޒީފާއިން ވަކިވެފައިވާ ފަރާތްތައް. މި އިބާރާތް
އިތުރަށް ސާފުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފައި މިވަނީ. ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުމުރު. -6 މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ
މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތްތައް ފިޔަވައި އެހެން ފަރާތްތަކަށް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް
އުސޫލުން ވަޒީފާ ދެވޭނީ އުމުރުން 65 އަހަރުން ފެށިގެން 75 އަހަރު ފުރުމާ ހަމައަށެވެ. މި މާއްދާ މިހާރު
ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފައި މިވަނީ. (ހ)- މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ދެވޭނީ އުމުރުން 65
އަހަރުން ފެށިގެން 75 އަހަރު ފުރުމާ ހަމައަށެވެ. (ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތް ނަމަވެސް މި ގާނޫނުގެ 5
ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތުގައިވާ ފަރާތްތަކަށް އުމުރުން 65 އަހަރު ފުރުމަށްފަހުގައި ވެސް ރީ-
އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ ފުރުޞަތު ދެވޭނެއެވެ. އިބާރާތް އިތުރަށް ސާފުކުރުމުގެ ގޮތުން 6 ވަނަ މާއްދާ (ހ) އާއި (ށ)
އަކަށް ބަހައިލާފައި ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފައި މިވަނީ. ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދެވިދާނެ ގޮތްތައް، 8 (ހ). -7 ރީ-
އެމްޕްލޯއިމަންޓް މުއްދަތު. މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖެހޭނީ އަހަރުން އަހަރަށް
އާކުރާ، 12 މަސްދުވަހުގެ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމެއްގައެވެ. ދެން މި މާއްދާ ވެސް މިހާރު ރީ ޑްރާފްޓްކުރެވިފައި މިވަނީ.
މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސާނީ މި ގާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ
މަތީން އެކުލަވައިލާ އަހަރުން އަހަރަށް އާކުރާ، 12 މަސްދުވަހުގެ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުންނެވެ. މި މާއްދާ
ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފައި މިވަނީ، 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވެސް މި މާއްދާގެ އިބާރާތް މި އޮތް ގޮތަށް
ތަކުރާރުކުރެވިފައިވާތީވެ ތަކުރާރު މަދުކޮށް މި ރީޑްރާފްޓް، މި މާއްދާ އިތުރަށް ސާފުކުރުމުގެ ގޮތުން. ވަޒީފާ
ހަމަޖައްސައިދެވިދާނެ ގޮތްތައް، 8 (ހ)- މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުތުތައް
ފުރިހަމަވާ ފަރާތްތަކަށް ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުގެ ދަށުން ވަޒީފާ ދިނުމުގައި އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން
ގޮތަކަށް އެ ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދެވިދާނެއެވެ. 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފައި މިވަނީ އިބާރާތް އިތުރަށް
ރަނގަޅުކުރުމުގެ ގޮތުން. މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުތު ފުރިހަމަވާ ފަރާތްތަކަށް ރީ-
5

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުގެ ދަށުން ވަޒީފާ ދިނުމުގައި އަންނަނިވި ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް އެ ވަޒީފާ
ހަމަޖައްސައިދެވިދާނެއެވެ. އެއީ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ހަވާލާދޭއިރުގައި 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި
ބަޔާންކުރަނީ އެންމެ ޝަރުތެއް ކަމަށްވާތީވެ އެގޮތަށް އިބާރާތް ބަދަލުކުރެވިފައި އެވަނީ. 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ
-(1) ޕެންޝަން ޙައްޤުވާ އުމުރު ހަމަވިއިރު މުވައްޒަފު ހުރި މަގާމު ހަމަ އެގޮތުގައި ހަމަޖެއްސުން.) -(2 ޕެންޝަން
ޙައްޤުވާ އުމުރު ހަމަވިއިރު މުވައްޒަފު ހުރި މަގާމު ނޫން އެހެން މަގާމެއް ހަމަޖެއްސުން. -(3) ޕެންޝަން ޙައްޤުވާ
އުމުރު ހަމަވިއިރު މުވައްޒަފު ހުރި މަގާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކަށް ބަދަލުގެނައުމާއެކު، މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކަށް
އެކަށީގެންވާ ބަދަލެއް ގެނެސް ވަޒީފާ ހަމަޖެއްސުން. (ށ)- ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓްގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ
ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދެނީ މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތެއް ނަމަ އެ ފަރާތަކަށް މި
ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި
ބަޔާންކުރާ ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދެވިދާނެއެވެ. (ނ)- މި މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ށ) ގައި
ބަޔާންކުރާ ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން ގޮތަކަށް ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސާނީ މި ގާނޫނުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން މުވައްޒަފާއި ވަޒީފާދޭ ފަރާތާ ދެމެދު މި ގާނޫނުގެ 22 ވަނަ
މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތީން ވެވޭ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުންނެވެ. މި އަކުރު އުނިކުރުމަށް މިހާރު ހިމަނާފައި
މިވަނީ. މި އަކުރު އުނިކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ސަބަބަކީ، ބިލުގެ 7 ވަނަ މާއްދާއާއި 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 8 ވަނަ
މާއްދާގެ (ނ)ގައި ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސާނީ މުވައްޒަފާއި ވަޒީފާދޭ ފަރާތާ ދެމެދު މި
ގާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތީން ވެވޭ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ކަމަށް ތަކުރާރުކޮށް
ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، ތަކުރާރު މަދުކޮށް މި މާއްދާ އިތުރަށް ހަމަޖެއްސުމުގެ ގޮތުން. މުވައްޒަފު ހުރި މަގާމު
ދެމެހެއްޓުން ނުވަތަ އަލުން ހަމަޖެއްސުން. 9 (ހ)- ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓްގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް
އެދޭ ދައުލަތުގެ ވަޒީފާއެއްގައި ހުރި މުވައްޒަފަކަށް، މި ގާނޫނުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން އެ މީހަކު އެހާތަނަށް އަދާކުރަމުންދިޔަ މަގާމު، އެ މަގާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި
އިލްތިޒާމުތަކާއި އިނާޔަތްތަކަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް ގެނައުމަކާ ނުލައި ވަޒީފާދޭ ފަރާތަށް ހަމަޖައްސައިދެވިދާނެއެވެ.
ދެން މި އަކުރު ވެސް، މި 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ވެސް ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފައިވާ ގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. ރީ-
އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދެނީ މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި
ބަޔާންކުރާ ފަރާތެއް ނަމަ މި ގާނޫނުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ)1(ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ
މަތީން އެ މީހަކު އެހާތަނަށް އަދާކުރަމުންދިޔަ މަގާމު، އެ މަގާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި އިލްތިޒާމުތަކާއި
6

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
އިނާޔަތްތަކަށް އެއްވެސް ބަދަލެއް ގެނައުމަކާ ނުލައި ވަޒީފާދޭ ފަރާތަށް ހަމަޖައްސައިދެވިދާނެއެވެ. މި އަކުރު
ރީޑްރާފްޓްކުރާ ސަބަބަކީ މި މާއްދާގެ (ށ)އާ އިބާރާތް އެއްގޮތްކުރުމުން އިތުރަށް ސާފުވާނެ ކަމަށް ފެންނާތީވެ. (ށ)-
ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދެނީ، މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި
ބަޔާންކުރާ ފަރާތެއް ނަމަ، އަދި އެ ފަރާތަކީ މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި އެކަމަށް ޓަކައި ކަނޑައަޅާފައިވާ
ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވާ ފަރާތެއް ނަމަ، އެ ފަރާތެއް ޕެންޝަން ޙައްޤުވާ އުމުރު ހަމަވުމުގެ ސަބަބުން ވަޒީފާއިން
ވަކިވިއިރު ހުރި މަގާމު މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ވަޒީފާދޭ ފަރާތަށް
އަލުން ހަމަޖައްސައިދެވިދާނެއެވެ. މުވައްޒަފު ހުރި މަގާމު ނޫން އެހެން މަގާމެއް ހަމަޖެއްސުން، 10 (ހ)- މި
ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތަކަށް މި ގާނޫނުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ( )2
ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން، ޕެންޝަން ޙައްޤުވާ އުމުރު ހަމަވީއިރު އެ މީހަކު ހުރި މަގާމު
ފިޔަވައި އެހެން މަގާމެއް ހަމަޖައްސައިދެވިދާނެއެވެ. (ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ރީ -އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން
ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދޭނީ މުވައްޒަފާއި ވަޒީފާދޭ ފަރާތާ ދެމެދު އެއްބަސްވެވޭ، އެ ފަރާތް ޝަރުތު ހަމަވާ އެ
އިދާރާއެއްގެ އެހެން ވަޒީފާއެކެވެ. މަގާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކަށް ބަދަލުގެނައުމަށް ފަހު ވަޒީފާ ހަމަޖެއްސުން، 11.
އަރިމަތީ ސުރުޚީ އިޞްލާޙުކުރެވިފައިވާ ގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. މަގާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި މުސާރައާއި
އިނާޔަތްތަކަށް ބަދަލުގެނައުމަށް ފަހު ވަޒީފާ ހަމަޖެއްސުން. އަރިމަތީ ސުރުޚީ އިޞްލާޙުކުރާ ސަބަބަކީ، 8 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރާއި އަދި މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި ވެސް މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކުގެ ވާހަކަ ބަޔާންކުރާތީ
މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކުގެ ވާހަކަ އަރިމަތީ ސުރުޚީގައި ބަޔާންކުރުމަށް ޓަކައި. (ހ)- މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ
(ހ) ނުވަތަ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތްތަކަށް މި ގާނޫނުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ މީހެއްގެ ޕެންޝަން ޙައްޤުވާ އުމުރު ހަމަވިއިރު އެ މީހަކު ހުރި މަގާމުގައި
ކުރަމުންދިޔަ މަސައްކަތްތަކަށާއި މަސައްކަތު ގަޑިއަށާއި މަސައްކަތްކުރާ ގޮތަށާއި އެ ނޫން ވެސް އިލްތިޒާމުތަކަށް
ބަދަލުގެނައުމާއެކު، އެ މަގާމުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކަށް އެކަށީގެންވާ ބަދަލެއް ގެނެސް އެ ވަޒީފާ
ހަމަޖައްސައިދެވިދާނެއެވެ. (ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މަގާމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކަށް
ބަދަލުގެނައުމަށް ފަހު، އެ މުވައްޒަފެއްގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް އަލުން ކަނޑައަޅަންވާނީ މި ގާނޫނުގެ 12 ވަނަ
މާއްދާގެ ދަށުން ނޭޝަނަލް ޕޭ ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅާ ކަމާ ގުޅޭ ހަމަތަކާއި މިންގަނޑުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ
މަތީންނެވެ. ރީއެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ އުސޫލުން ވަޒީފާދެވޭ ފަރާތްތަކުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ކަނޑައެޅުމުގެ
މިންގަނޑުތައް، 12 (ހ)- މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ރީއެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ އުސޫލުން ވަޒީފާދެވޭ ފަރާތްތަކަށް މުސާރައާއި
7

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
އިނާޔަތްތައް ކަނޑައެޅުމުގެ މިންގަނޑުތައް ނޭޝަނަލް ޕޭ ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅަންވާނެއެ ވެ. (ށ)- ރީ-
އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖެއްސުމުގައި މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް
ކަނޑައެޅުމުގެ މިންގަނޑުތައް ނޭޝަނަލް ޕޭ ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅަންވާނީ އަންނަނިވި އަސާސީ އުސޫލުތަކާ
އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން އަދި ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ކަނޑައެޅުމުގައި ރި އާޔަތްކުރުމަށް
ގާނޫނު ނަންބަރު 11 /2016 (ދައުލަތުގެ މުސާރައިގެ ސިޔާސަތުގެ ގާނޫނު) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމާ ބެހޭ
ހަމަތަކާއި އުސޫލުތަކަށް ރިއާ ޔަތްކުރުމާއެކުގައެވެ. -1 ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ބައްދަލު އަދި
އެކަށީގެންވާ އަދަދެއް މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅުން. މި ނަންބަރު މިހާރު ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފައި މި
ވަނީ، "ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ހަމަޖައްސައިދޭ ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ބައްދަލު އަދި އެކަށީގެންވާ
"
އަދަދެއް މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅުން މި ގޮތަށް ބަދަލުކުރެވިފަ. -2 މުވައްޒަފަށް ލިބެމުންދިޔަ
މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކުގެ އެއްވެސް މިންވަރެއް އުނިކުރާ ނަމަ، މުވައްޒަފު އަދާކުރަމުންދިޔަ މަގާމުގެ
މަސްއޫލިއްޔަތަށް ގެނެވޭ ބަދަލާ އަޅާކިޔޭ އުނިކުރުމެއް މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކަށް ގެނައުން. -3 މުވައްޒަފަށް
ލިބެމުންދާ ޕެންޝަން ނުވަތަ އެނޫން ވެސް ރިޓަޔަރމަންޓް އިނާޔަތެއް ވާނަމަ އެއަށް ރިއާޔަތްކުރުން. (ނ)- މި
މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ނޭޝަނަލް ޕޭ ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅަންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް، މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން
ފަށާތާ 90 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކަނޑައަޅައި އާންމުކުރަންވާނެއެވެ. ދެން މި އަކުރު ވެސް މި ވަނީ މިހާރު
ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފަ. "މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ނޭޝަނަލް ޕޭ ކޮމިޝަނުން ކަނޑައަޅަންޖެހޭ މިންގަނޑުތައް މި
ގާނޫނުގެ ދަށުން މިނިސްޓްރީން ހަދާ ގަވާއިދަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާތާ 60 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކަނޑައަޅައި
އާންމުކުރަންވާނެއެވެ." މި ގޮތަށް ބަދަލުކުރެވިފަ. ތިންވަނަ ބާބު؛ ވަޒީފާގެ ޙައްޤުތަކާއި ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގައި
ހިނގާނެ އުސޫލުތައް. ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާއަދާކުރާ ފަރާތްތަކުގެ މައްޗަށް ހިނގާނެ ވަޒީފާއާ ބެހޭ
އުސޫލުތައް. -13 މި ގާނޫނު ގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާ ހިނދަކު ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓްގެ އުސޫލުން
ވަޒީފާ އަދާކުރާ މުވައްޒަފުންގެ މައްޗަށް ގާނޫނު ނަންބަރު 2 /2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ
އެންމެހައި އުސޫލުތައް ހިނގާނެއެވެ. މި މާއްދާ މިހާރު ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފައިވާ ގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. 13 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ). މި ގާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާ ހިނދަކު
ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓްގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ އަދާކުރާ މުވައްޒަފުންގެ މައްޗަށް ގާނޫނު ނަންބަރު 2/2008)ވަޒީފާއާ ބެހޭ
ގާނޫނު(ގައި ބަޔާންކުރާ އެންމެހައި އުސޫލުތައް ހިނގާނެއެވެ.)ށ(- ވަޒީފާއަދާކުރާ މުވައްޒަފަކީ ގާނޫނު ނަންބަރު
2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނު)ގެ އިތުރުން އެ މުވައްޒަފުގެ ވަޒީފާއާ ގުޅޭގޮތުން ޢަމަލުކުރެވޭ އުސޫލުތަކެއް ކަމާ
8

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
ބެހޭ ގާނޫނެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިދާރާއެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތެއް ނަމަ، މި ގާނޫނާ ތަޢާރުޒުނުވާ
ނިސްބަތަށް އެ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތައް އެ މުވައްޒަފެއްގެ މައްޗަށް ހިނގާނެއެވެ. ދެން މި މާއްދާ
އިޞްލާޙުކުރެވޭ ސަބަބަކީ މި ގާނޫނު އެ އިދާރާއެއްގެ މައްޗަށް ހިނގާނެ އިދާރާތަކުގެ މުވައްޒަފުންނަށް ވަޒީފާއާ ބެހޭ
ގާނޫނުގެ އިތުރުން އެ އިދާރާއަކަށް ޚާއްސަ ގާނޫނު ނުވަތަ އެ އިދާރާއަކާ ގުޅުންހުރި ގާނޫނުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ
ވަޒީފާއާ ބެހޭ އުސޫލުތައް ވެސް ހިނގާނެކަން ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން. ޕްރޮބޭޝަންގެ އުސޫލު
ނުހިނގުން. -14 ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓްގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ ދެވޭ މުވައްޒަފުންގެ މައްޗަށް ގާނޫނު ނަންބަރު 2 /2008
(ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނު) ގެ 14 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޕްރޮބޭޝަންގެ އުސޫލެއް ނުހިނގާނެއެވެ. ނޯޓިސް ދިނުން.
15 (ހ)- ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓްގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ ދެވޭ މުވައްޒަފުންގެ މައްޗަށް ގާނޫނު ނަންބަރު 2 /2008 (ވަޒީފާއާ
ބެހޭ ގާނޫނު(ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ)ހ(އަދި)ށ(ގައި ބަޔާންކުރާ ނޯޓިސް ދިނުމުގެ އުސޫލެއް ނުހިނގާނެއެވެ.
(ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުވައްޒަފަކަށް ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތުގައި 21 ދުވަހުގެ ނޯޓިސް
ދިނުމަށް ފަހު ވަޒީފާއިން ވަކިކުރެވިދާނެއެވެ. ވަޒީފާއަދާކުރާ ތަނާއި ވަގުތު. 16 (ހ)- ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓްގެ
އުސޫލުން ވަޒީފާ ދެވޭ މުވައްޒަފުން މަސައްކަތްކުރާ ތަނާއި ވަގުތާއި ގޮތް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ
ގޮތުގެ މަތީން ލުއިފަސޭހަ މިންގަނޑަކުން ކަނޑައަޅައިދެވިދާނެއެވެ. މި އަކުރު މިވަނީ މިހާރު ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފަ. 16
(ހ)- ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓްގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ ދެވޭ މުވައްޒަފުން މަސައްކަތްކުރާ ތަނާއި ވަގުތާއި ގޮތް، މި މާއްދާގެ
(ރ)ގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ލުއިފަސޭހަ މިންގަނޑަކުން ކަނޑައަޅައިދެވިދާނެއެވެ. މި އަކުރު
ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފައިވާ ސަބަބަކީ މި އަކުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ މި މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ގަވާއިދުގެ
ވާހަކަ ކަމަށްވާތީއާއި މި މާއްދާގެ (ނ) އާއި (ބ) ގައިވާ ހާލާއި އެއްގޮތްކުރުމުގެ ގޮތުން މި އަކުރު އަލުން
އިޞްލާޙުކުރުމަށް ޓަކައި. (ށ) - މި ގާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާ ހިނދަކު، މި މާއްދާގެ ދަށުން
މަސައްކަތްކުރުމުގައި ލުއިފަސޭހަ މިންގަނޑު ކަނޑައަޅައިދެވޭ މުވައްޒަފުންގެ މައްޗަށް ގާނޫނު ނަންބަރު 2 /2008
(ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނު) ގެ އަންނަނިވި މާއްދާތަކެއް ނުހިނގާނެއެވެ. -1 ގާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާ، ހަފުތާއެއްގެ
ތެރޭގައި އާންމުކޮށް އެންމެ ގިނަވެގެން މަސައްކަތްކުރެވޭ ގަޑިތައް. -2 ގާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާ ، ދުވާލަކު
އާންމުކޮށް އެންމެ ގިނަވެގެން މަސައްކަތްކުރެވޭ ގަޑިތައް ކަނޑައެޅުން. -3 ގާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާ، ކެއުމުގެ
ގަޑި. -4 ގާނޫނުގެ 37 ވަނަ މާއްދާ، އިތުރުގަޑި. -5 ގާނޫނުގެ 38 ވަނަ މާއްދާ، ރަސްމީ ބަންދު ދުވަސްތަކުގައި
މަސައްކަތްކުރުން. މި ހުރިހާ ނަންބަރުތަކެއް މިހާރު މިވަނީ ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފައި އިބާރާތް ރަނގަޅުކުރުމުގެ ގޮތުން.
އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފައިވާ ގޮތް. (ށ) 32 -1 ވަނަ މާއްދާ، ހަފުތާއެއްގެ ތެރޭގައި
9

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
ޢާންމުކޮށް އެންމެ ގިނަވެގެން މަސައްކަތްކުރެވޭ ގަޑިތައް. އެއީ އިޞްލާޙުކުރާ ސަބަބަކީ ހަވާލާދީފައި މިވަނީ ވަޒީފާއާ
ބެހޭ ގާނޫނުގެ މާއްދާތަކަށް ކަން މި މާއްދާގެ (ށ)ގެ ފެށޭ އިބާރާތުން ސާފުވާތީވެ. 33 -2 ވަނަ މާއްދާ، ދުވާލަކު
އާންމުކޮށް އެންމެ ގިނަވެގެން މަސައްކަތްކުރެވޭ ގަޑިތައް ކަނޑައެޅުން. 35 -3 ވަނަ މާއްދާ ، ކެއުމުގެ ގަޑި. 37 -4
ވަނަ މާއްދާ، އިތުރުގަޑި . 38 -5 ވަނަ މާއްދާ، ރަސްމީ ބަންދު ދުވަސްތަކުގައި މަސައްކަތްކުރުން. (ނ)- މި
މާއްދާގެ (ށ) އެހެން އޮތް ނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ރ)ގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި، މި މާއްދާގެ ދަށުން ލުއިފަސޭހަ
މިންގަނޑުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދެވޭ މުވައްޒަފުންނަށް ވެސް އެ މުވައްޒަފުން އޮފީހަށް ހާޒިރުވެ މަސައްކަތްކުރާ
ނަމަ، އެ ވަގުތުތަކުގައި ކެއުމާއި ހުސްވަގުތު ލިބިދެވޭނެ ހަމަތައް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ. މި އަކުރު މިހާރު
މިވަނީ ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފަ. މި މާއްދާގެ (ށ) އެހެން އޮތް ނަމަވެސް، މި މާއްދާގެ (ރ)ގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
މި މާއްދާގެ ދަށުން ލުއިފަސޭހަ މިންގަނޑަކުން ކަނޑައަޅައިދެވޭ މުވައްޒަފުންނަށް ވެސް އެ މުވައްޒަފުން އޮފީހަށް
ހާޒިރުވެ މަސައްކަތްކުރާ ނަމަ އެ ވަގުތުތަކުގައި ކެއުމާއި ހުސްވަގުތު ލިބިދެވޭނެ ހަމަތައް ބަޔާންކޮށްފައި
އޮންނަންވާނެއެވެ. އެއީ މި ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފައި މިވަނީ މި މާއްދާގެ އެހެން އަކުރުތަކާ މި އަކުރުގެ އިބާރާތް ވެސް
އެއް ގޮތްކުރުމުގެ ގޮތުން. (ރ)- މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން މަސައްކަތްކުރުމުގައި
ލުއިފަސޭހަ މިންގަނޑު ހަމަޖައްސައިދިނުމާ ގުޅޭ އުސޫލުތައް މި ގާނޫނު ގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި މިނިސްޓްރީން
ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ. (ރ) ވެސް މިހާރު މިވަނީ ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފަ. މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް
އުސޫލުން މަސައްކަތްކުރުމުގައި ލުއިފަސޭހަ މިންގަނޑަ ކުން ކަނޑައަޅަ އިދިނުމާ ގުޅޭ އުސޫލުތައް މި ގާނޫނު ގެ ދަށުން
ހަދާ ގަވާއިދުގައި މިނިސްޓްރީން ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އިބާރާތް އެއްގޮތްކުރުމުގެ ގޮތުން ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފައި މިވަނީ.
(ބ)- މި މާއްދާގެ (ރ)ގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާ ލުއިފަސޭހަ މިންގަނޑަކުން މަސައްކަތްކުރުމުގެ
އުސޫލުތައް މިނިސްޓްރީން ކަނޑައަޅަންވާނީ ވަޒީފާދޭ ކަމާ ބެހޭ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކަށް، އެ އިދާރާއެއްގެ
މަސްއޫލިއްޔަތުތަކަށް ބިނާކޮށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެނައުމާއެކު ކަމާ ބެހޭ އުސޫލުތައް ކަނޑައެޅުމުގެ ފުރުޞަތު
ލިބިދެވޭނެ ގޮތުގެ މަތީންނެވެ. ޗުއްޓީ؛ 17 (ހ)- ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ ދެވޭ މުވައްޒަފުންނަށް
ކޮންމެ އަހަރަކު މުސާރަ ލިބޭ ގޮތަށް މަދުވެގެން 30 ދުވަހުގެ ޗުއްޓީއެއް އަހަރީ ޗުއްޓީގެ ގޮތުގައި ދޭންވާނެއެވެ.
(ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޗުއްޓީ މުވައްޒަފުންނަށް ދިނުމުގައި ގާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ
ބެހޭ ގާނޫނު(ގެ 39 ވަނަ މާއްދާއިން 41 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލެއް ނުހިނގާނެއެވެ.)ނ(- މި މާއްދާގެ
(ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޗުއްޓީގެ އިތުރުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ ދެވޭ މުވައްޒަފުންނަށް ގާނޫނު
ނަންބަރު 2 /2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނު)ގެ 42 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 49 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި
10

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ޗުއްޓީ ޙައްޤުވާނެއެވެ. (ރ)- މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައިދިނުމުގައި
ޢަމަލުކުރާނީ މި ގާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވަޒީފާ ދޭ ފަރާތުން ހަދާ ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓާ ގުޅޭ ގަވާއިދުގައިވާ
ގޮތުގެ މަތީންނެވެ. މި އަކުރު މިވަނީ މިހާރު ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފަ. "މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޗުއްޓީ
ހަމަޖައްސައިދިނުމުގައި ޢަމަލުކުރާނީ މި ގާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން
"
ވަޒީފާއަދާކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީންނެވެ. މިގޮތަށް. އިޞްލާޙުކުރާ
ސަބަބަކީ، 24 ވަނަ މާއްދާގައިވާ އިބާރާތާ އެއްގޮތްކުރުމު ގެ އިތުރަށް އިބާރާތް ސާފުވާނެ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭތީ. -18
ޕެންޝަނާއި އެހެނިހެން އިނާޔަތްތައް ލިބިދެވޭނެ އުސޫލު. (ހ)- މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން
ވަޒީފާ އަދާކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ވަޒީފާ އަދާކުރަމުންދާ މުއްދަތުގައި ގާނޫނު ނަންބަރު 8 /2009
(ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕެންޝަނާ ބެހޭ ގާނޫނު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންގެ އަސާސީ ޕެންޝަން
ފިޔަވައި އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ލިބިދޭ އެހެނިހެން ޕެންޝަންގެ ފައިސާ ލިބިދެވޭނެއެވެ. މި މާއްދާ މިހާރު މިވަނީ
ރީޑްރާފްޓްކުރެވިފަ. (ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް
އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކާ މެދު މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުގެ
ތެރޭގައި ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ގޮތެއް ނިންމަންވާނެއެވެ. (ނ)- މި މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން މުވައްޒަފު ވަޒީފާގައި
ބެހެއްޓުމާ މެދު ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ނިންމާ ގޮތެއް ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން އެ މުވައްޒަފަށް އަންގާނީ ލިޔުމުންނެވެ. ދެން މި
މާއްދާގެ ކުރިއަށް މާއްދާއެއް އިތުރުކުރުން ރަނގަޅުވާނެ ކަމަށް އޭ.ޖީ އޮފީހުން ލަފާދެއްވާފައި މިވަނީ.
ދަންނަވައިލާނަން އިތުރުކުރާ މާއްދާގެ އިބާރާތް. ވަޒީފާއަދާކުރާ މުވައްޒަފަކީ ގާނޫނު ނަންބަރު 2/2008) ވަޒީފާއާ ބެހޭ
ގާނޫނު(ގެ އިތުރުން އެ މުވައްޒަފުގެ ވަޒީފާއާ ގުޅޭ ގޮތުން ޢަމަލުކުރެވޭ އުސޫލުތަކެއް ކަމާ ބެހޭ ގާނޫނެއްގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ އިދާރާއެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތެއް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް ، މި ގާނޫނުގެ 14 ވަނަ މާއްދާއިން
ފެށިގެން 17 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތައް އެ މުވައްޒަފެއްގެ މައްޗަށް
ހިނގާނެއެވެ. އެހެންވީމާ، 18 ވަނަ މާއްދާގެ ގޮތުގައި މި މާއްދާ އިތުރުކޮށްފައި ދެން ކުރިއަށް ހުރި މާއްދާތައް
ތަރުތީބު، ނަންބަރު ތަރުތީބުކުރުމަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
11

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
އަޅުގަނޑުމެން މި ކުޑަ ވަގުތުކޮޅަކަށް ބްރޭކެއް ނަގައިލާނަން އިނގޭތޯ. 10 މިނެޓު ފަހުން އެނބުރި އަޅުގަނޑުމެން
ކޮމިޓީއަށް އަންނާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދާނަން އިނގޭތޯ.
އަޅުގަނޑުމެން ނިންމައިލި ހިސާބުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އިދާރީ މޭޒުގައި ދަންނަވަން.
އިދާރީ މޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
18 ވަނަ މާއްދާގެ ކުރިއަށް އިތުރުކުރާ މާއްދާއެއް ގޮތަށް ކުރިން އަޅުގަނޑު ދެންނެވި މާއްދާ. ދެން މިހާރު އިތުރަށް
އޭ.ޖީ އޮފީހުން ކްލެރިފައިކޮށްފައި މިހާރު، އެއީ 13 ވަނަ މާއްދާ މި ކުރިން އަޅުގަނޑު ދެންނެވި 13 ވަނަ މާއްދާ
އަލުން އިޞްލާޙުކޮށްފައި އެ މާއްދާގެ (ނ)އެއްގެ ގޮތުގައި ކުރިން އިތުރުކުރަން މި ދެންނެވި މާއްދާ އެތަނަށް
އިތުރުކުރާ ގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އަލުން ދަންނަވައިލާނަން 13 ވަނަ މާއްދާ މިހާރު އަލުން އިޞްލާހުކުރެވޭ
ގޮތް. 13 (ހ)- މި ގާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާހިނދަކު، ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ އުސޫލުން
ވަޒީފާ އަދާކުރާ މުވައްޒަފުންގެ މައްޗަށް ގާނޫނު ނަންބަރު 2 /2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ އެންމެހައި
އުސޫލުތައް ހިނގާނެ އެވެ. (ށ) - ވަޒީފާއަދާކުރާ މުވައްޒަފަކީ ގާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނު)ގެ
އިތުރުން އެ މުވައްޒަފުގެ ވަޒީފާއާ ގުޅޭ ގޮތުން ޢަމަލުކުރެވޭ އުސޫލުތަކެއް ކަމާ ބެހޭ ގާނޫނެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ
އިދާރާއެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތެއް ނަމަ، މި ގާނޫނާ ތަޢާރުޒުނުވާ ނިސްބަތަށް އެ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ
އުސޫލުތައް އެ މުވައްޒަފެއްގެ މައްޗަށް ހިނގާނެއެވެ. (ނ)- ވަޒީފާ އަދާކުރާ މުވައްޒަފަކީ ގާނޫނު ނަންބަރު 2 /2008
(ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނު)ގެ އިތުރުން އެ މުވައްޒަފުގެ ވަޒީފާއާ ގުޅޭ ގޮތުން ޢަމަލުކުރެވޭ އުސޫލުތަކެއް ކަމާ ބެހޭ
ގާނޫނެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިދާރާއެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތެއް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް ، މި ގާނޫނުގެ 14 ވަނަ
މާއްދާއިން ފެށިގެން 17 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ބަޔާކުރާ އުސޫލުތައް އެ މުވައްޒަފެއްގެ މައްޗަށް
ހިނގާނެއެވެ. 18 ވަނަ މާއްދާ އިޞްލާޙުކުރެވޭ ގޮތާއެކުގައި އަޅުގަނޑު އަލުން ދަންނަވައިލާނަން. ޕެންޝަނާއި
އެހެނިހެން އިނާޔަތްތައް ލިބިދެވޭނެ އުސޫލު ؛ 18 (ހ)- މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން
ވަޒީފާއަދާކުރާ މުވައްޒަފުންނަށް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ވަޒީފާ އަދާކުރަމުންދާ މުއްދަތުގައި ގާނޫނު ނަންބަރު 8 /2010
(ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕެންޝަނާ ބެހޭ ގާނޫނު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންގެ އަސާސީ ޕެންޝަން
ފިޔަވައި އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ލިބިދޭ އެހެނިހެން ޕެންޝަންގެ ފައިސާ ލިބިދެވޭނެއެ ވެ. (ށ) އިޞްލާޙުކުރެވޭ ގޮތަކީ ،
މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ގާނޫނު ނަންބަރު 8 /2009 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕެންޝަނާ ބެހޭ ގާނޫނު)ގެ ދަށުން
ޕެންޝަންގެ ފައިސާ ލިބިދިނުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތައް މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާތާ 90 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި
12

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
މޯލްޑިވްސް ޕެންޝަން އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އޮފީހުން ކަނޑައަޅަންވާނެއެވެ. އެއީ މި އުސޫލު އެކުލަވައިލުމަށް
މުއްދަތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ޓަކައި މި އަކުރު އިޞްލާޙުކުރެވިފައި މިވަނީ. (ނ)- މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފެށުމަށް
ފަހު ވަޒީފާގެ ޚިދުމަތުގެ މުއްދަތަށް ބިނާކޮށް ދެވޭ އެއްވެސް އިނާޔަތެއް ދިނުމުގެ ބޭނުމުގައި ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް
އުސޫލުން ވަޒީފާ އަދާކުރާ މުއްދަތެއް ނުގުނޭނެއެވެ. -19 ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓަށް އެދި ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމުގެ
އުސޫލު، 19 (ހ)- މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތްތަކުން މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ރީ-
އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސަން އެދޭ ނަމަ މި ގާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ ކަމާ
ބެހޭ އިދާރާއިން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން އަދި އެ ގަވާއިދުގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ މި ގާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެކަމަށް އެދި ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. މި
އަކުރު އިޞްލާޙުކުރެވޭ ގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތްތަކުން މި ގާނޫނުގެ
ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސަން އެދޭ ނަމަ މި ގާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން
ދައުލަތުގެ ކަމާ ބެހޭ އިދާރާއިން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން އެކަމަށް އެދި
ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. އިޞްލާޙު މި ކުރެވެނީ ، 21 ވަނަ މާއްދާގައި މުއްދަތު ކަނޑައަޅާފައިވުމާ އެކުގައި 5 ވަނަ މާއްދާގެ
(ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތްތަކަށް ވެސް ވަކިވަކިން އެ މާއްދާގަ އި މުއްދަތު ކަނޑައަޅާފައިވާތީވެ
ގަވާއިދުން އިތުރަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ މުއްދަތެއް ނެތް ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭތީ. (ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ރީ-
އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކާ މެދު މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ގޮތެއް ނިންމަންވާނެއެވެ. މި
އަކުރު އިޞްލާޙުކުރެވޭ ގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ
ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކާ މެދު މި ގާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ގޮތެއް ނިންމައި، ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް
އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތަކަށް ލިޔުމުން އަންގަންވާނެއެވެ. މި އިޞްލާޙުކުރެވޭ ސަބަބަކީ މި އަކުރުގައި ހަވާލާދީފައިވާ
މުއްދަތު 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވޭތީވެ. (ނ)- 19 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ). މި
މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން މުވައްޒަފު ވަޒީފާގައި ބެހެއްޓުމާ މެދު ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ނިންމާ ގޮތެއް ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން އެ
މުވައްޒަފަށް އަންގަން ވާނީ ލިޔުމުންނެވެ. ދެން މި އަކުރު މިހާރު އިޞްލާޙުކުރެވޭ ގޮތް، އިޞްލާޙުކުރަން ހުށަހަޅާ
ގޮތް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. މި މާއްދާގެ ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް
އެދި ހުށަހެޅުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތަކާއި ކަމާ ގުޅޭ އިޖުރާތުތަކާއި އެ އިޖުރާތުތައް ފުރިހަމަކުރުމަށް ލާޒިމުވާ
13

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
މުއްދަތުތައް މި ގާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ ކަމާ ބެހޭ އިދާރާއިން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. ވަޒީފާއިން ވަކިވެފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ވަޒީފާ އަލުން ހަމަޖައްސައިދިނުން. 20 (ހ)- މި
ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުގެ ދަށުން ވަޒީފާ
ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދޭ ފަރާތްތަކަށް، މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތީން އަލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް
އެދި ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. (ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުގެ ދަށުން އަލުން ވަޒީފާ
ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅަންވާނީ، މި ގާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައެވެ.
(ނ)- މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުގެ ދަށުން އަލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދި
ހުށަހެޅުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތަކާއި، ކަމާގުޅޭ އިޖުރާތުތަކާއި އެ އިޖުރާތުތައް ފުރިހަމަކުރުމަށް ލާޒިމުވާ
މުއްދަތުތައް މި ގާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ ކަމާ ބެހޭ އިދާރާއިން ހަދާ ގަވާއިދުގައި
ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. މި މާއްދާ އަލުން ރީޑްރާފްޓުކުރެވިފައި ވާގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން
ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދެނީ މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތެއް ނަމަ، އެ
ފަރާތަކަށް މި ގާނޫނުގެ 19 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދެވޭނީ މި ގާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެކަމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައި ވާނަމައެވެ. މިގޮތަށް. ދެން މި އިޞްލާޙުކުރެވޭ ސަބަބަކީ،
މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި މިވަނީ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތްތަކުން ވަޒީފާއިން ވަކިވުމަށް ފަހު
އަލުން އެ ފަރާތްތަކަށް ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމާއި އެ ފަރާތްތަކަށް ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމާ
ގުޅޭ ކަންކަން ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަކުން ރީ-
އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމާއި އެ ފަރާތްތަކަށް ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމާ
ގުޅޭ ކަންކަން 19 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ތަކުރާރު ވާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭތީ. އެހެންވީމާ، ތަކުރާރުތައް މަދުކުރުމުގެ
ގޮތުން. -21 ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓަށް އެދި ހުށަހެޅުމާއި ގޮތެ އް ނިންމުމުގެ މުއްދަތު. -21 ރީ -އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލު ގެ
ދަށުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރާ ، މި ގާނޫނުގެ 19 ވަނަ މާއްދާއާއި 20
ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާ މުއްދަތުތައް ވާންވާނީ އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތީން ކަނޑައެޅޭ
މުއްދަތުތަކެއް ކަމުގައެވެ. 21 ވަނަ މާއްދާގެ ފެށޭ އިބާރާތް އިޞްލާޙުކުރާ ގޮތް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. ރީ-
އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުގެ ދަށުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރާ މި ގާނޫނުގެ
19 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައަޅާ މުއްދަތުތައް ވާންވާނީ އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތީން
ކަނޑައެޅޭ މުއްދަތުތަކެއް ކަމުގައެވެ. (ހ)- ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތަކީ މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ
14

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތެއް ނަމަ، އެ ފަރާތުގެ އުމުރުން 65 އަހަރު ފުރުމުގެ 6 މަސްދުވަސް ކުރިން
އެކަމަށް އެދި ހުށަހެޅުން. (ށ) - ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތަކީ މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)
ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތެއް ނަމަ، މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާތާ 4 މަސްދުވަސް ހަމަވުމުގެ ކުރިން އެކަމަށް އެދި
ހުށަހެޅުން. (ށ) ރީޑްރާފްޓުކުރެވޭ ގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތަކީ މި ގާނޫނުގެ
5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތެއް ނަމަ މި ގާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ
އިދާރާތަކުން އެކުލަވައިލާ ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓާ ގުޅޭ ގަވާއިދަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާތާ 60 ދުވަސް ހަމަވުމުގެ ކުރިން
އެކަމަށް އެދި ހުށަހެޅުން. މިގޮތަށް މުއްދަތު ބަދަލުކުރުމާ އެކު ރީ ޑްރާފްޓުކުރުމަށް އޭ.ޖީ އޮފީހުން
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާތީވެ. (ނ)- ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފަރާތެއްގެ ހުށަހެޅުމާމެދު ގިނަވެގެން 2
މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ގޮތެއް ނިންމައި އެ ފަރާތަށް އެންގުން. ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އެއްބަސްވުން،
22 (ހ)- މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސާނީ އަހަރުން އަހަރަށް އާކުރާ،
ވަޒީފާދޭ ފަރާތާއި މުވައްޒަފާ ދެމެދު ވެވޭ 12 މަސްދުވަހުގެ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުންނެވެ. (ށ)- މި
މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން އެކުލަވާލާ ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އެއްބަސްވުމުގައި މަދުވެގެން އަންނަނިވި ބައިތައް
ހިމަނަންވާނެއެވެ. -1 ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގެ ބާވަތް. -2 ވަޒީފާދޭ ފަރާތާއި މުވައްޒަފުގެ ތަފުސީލުތައް. -3 ވަޒީފާގެ
މުއްދަތު ފެށޭ ތާރީޚާއި ނިމޭ ތާރީޚާއި ވަޒީފާގައި ދެމިހުރެވޭނެ އެންމެ ދޮށީ އުމުރު. -4 މަގާމުގެ ނަމާއި،
މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި މަސައްކަތްތައް. -5 މަގާމުގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް. -6 މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭ ވަގުތާއި
ތަނާއި ގޮތް. -7 މުވައްޒަފަކީ މަސައްކަތްކުރުމުގައި ލުއިފަސޭހަ މިންގަނޑު ހަމަޖައްސައިދެވޭ ފަރާތެއް ނަމަ، އެ
މުވައްޒަފަށް ހިނގާނެ އުސޫލުތައް. -8 މުވައްޒަފަށް ޙައްޤުވާ ޗުއްޓީއާއި ޗުއްޓީ ދެވޭނެ ހާލަތްތަކާއި މުއްދަތުތައް. -9
މުވައްޒަފުގެ ޕެންޝަންގެ ފައިސާއާ ގުޅޭ ކަންކަން ހަމަޖެހިފައިވާ އުސޫލު. -10 އެއްބަސްވުން އާކުރެވޭނެ ގޮތް. -11
އެއްބަސްވުމަށް އިޞްލާޙުގެނެވޭނެ ގޮތް. -12 އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ގެނެވޭނެ ހާލަތްތަކާއި ނޯޓިސް ދެވޭނެ
ގޮތްތައް. -13 ގާނޫނު ނަންބަރު 2 /2008 (ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގާނޫނު) ގައި ވަޒީފާ ގެ އެއްބަސްވުމެއްގައި ހިމަނަންޖެހޭ
ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އެނޫން ވެސް އަސާސީ ކަންކަން. (ނ) ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ
ހަމަޖައްސައިދެވޭ ފަރާތަކީ މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތެއް ނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ
ދަށުން އެ ފަރާތާއި ވަޒީފާދޭ ފަރާތާ ދެމެދުވެވޭ ފުރަތަމަ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ފެށޭ ތާރީޚު ކަމުގައި
ވާންވާނީ މުވައްޒަފުގެ އުމުރުން 65 އަހަރު ފުރޭ ތާރީޚަށެވެ. (ރ)- ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ އުސޫލުން ވަޒީފާ
ހަމަޖައްސައިދެވޭ ފަރާތަކީ މި ގާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތެއް ނަމަ، މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ
15

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
ދަށުން އެ ފަރާތާއި ވަޒީފާދޭ ފަރާތާ ދެމެދުވެވޭ ފުރަތަމަ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތު ފެށޭ ތާރީޚު ކަމުގައި
ވާންވާނީ މި ގާނޫނުގެ ދަށުން މިނިސްޓްރީން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ތާރީޚުތަކުގެ ތެރެއިން ތާރީޚަކަށެވެ. 22
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިޞްލާޙުކުރުމަށް އޭ.ޖީ އޮފީހުން ލަފާދެއްވާފައިވާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. މި
ގާނޫނުގެ ދަށުން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސާނީ މި ގާނޫނުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން އަހަރުން އަހަރަށް އާކުރާ ވަޒީފާދޭ ފަރާތާއި މުވައްޒަފާ ދެމެދު ވެވޭ 12 މަސްދުވަހުގެ
ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުންނެވެ. ދެން ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް، 23. މި ގާނޫނު
ތަންފީޒުކުރުމުގައި ވަޒީފާދޭ ފަރާތްތަކަށް އަންނަނިވި މަސްއޫލިއްޔަތުތައް މަތިކުރެވިގެންވެއެވެ. (ހ)- ދައުލަތުގެ ވަޒީފާ
އަދާކުރަމުންދާ ނުވަތަ އަދާކުރަމުންދިޔަ މުވައްޒަފަކު، ޕެންޝަން ޙައްޤުވާ އުމުރު ހަމަވުމަށް ފަހު ވަޒީފާގައި
ދެމިހުންނަން އެދޭ ނަމަ، މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓްގެ
ފުރުޞަތު ފަހިކޮށްދިނުމަށް ވީވަރަކުން މަސައްކަތްކުރުން. (ށ)- މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ވަޒީފާގައި ދެމިހުންނަ
މުވައްޒަފުންނާއި ވަޒީފާ އަލުން ހަމަޖައްސައިދެވޭ ފަރާތްތަކާއި ވަޒީފާ ދިނުމަށް ފަހު، އެ މުވައްޒަފުންގެ މަސައްކަތުގެ
ފެންވަރު ބެލުމާއި، އެނޫން ވެސް ފުރިހަމަކުރުން މުހިންމު އެހެނިހެން އެސެސްމަންޓުތައް ފުރިހަމަކުރުމުގެ
އިންތިޒާމުތައް ހަމަޖެއްސުމާއި، ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ ތަމްރީނުތައް
ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ އިންތިޒާމުތައް ހަމަޖެއްސުން. (ނ)- ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދެވޭ
މުވައްޒަފުންނަށް ތަފާތުކުރުމަކާ ނުލައި ފުރުޞަތު ފޯރުކޮށްދޭ ފަދަ ވަޒީފާގެ ސިޔާސަތުތަކާއި އުސޫލުތައް އެކުލަވާލައި
ތަންފީޒުކުރުން. (ރ)- ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދެވޭ މުވައްޒަފުންނަށް ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް
މި ގާނޫނުގެ ދަށުން މިނިސްޓްރީން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ލާޒިމުވާ ވަސީލަތްތައް ހަމަޖައްސައިދިނުން. 24، ވަޒީފާއާ ބެހޭ
ގަވާއިދުތައް ކަނޑައެޅުން. 24 (ހ)- މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލު ތަންފީޒުކުރުމަށް؛ އާދެ! 24 (ހ)- މި
ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލު ތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް ޓަކައި އެކުލަވައިލަންޖެހޭ ވަޒީފާއާ ބެހޭ ގަވާއިދުތައް މި ގާނޫނުގެ
25 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މިނިސްޓްރީން ހަދާ ގަވާއިދަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާތާ 60 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ގާނޫނު އެ
މައްޗަށް ހިނގާ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން ހަދައި އާންމުކުރަންވާނެއެވެ. އިޞްލާޙުކުރުމަށް މި އަކުރު. އިޞްލާޙުކުރަން
ހުށަހަޅާ ގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތައް ތަންފީޒުކުރުމަށް ޓަކައި ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް
އުސޫލުން ވަޒީފާއަދާކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން މި ގާނޫނު ހިނގާ ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން އެކުލަވައިލަންޖެހޭ ރީ-
އެމްޕްލޯއިމަންޓާ ބެހޭ ގަވާއިދުތައް މި ގާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މިނިސްޓްރީން ހަދާ ގަވާއިދަށް
ޢަމަލުކުރަން ފަށާތާ 60 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ އިދާރާތަކުން ހަދައި އާންމުކުރަންވާނެއެވެ. އިބާރާތް އިޞްލާޙުކުމުގެ
16

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
ގޮތުން މީނީ ޑްރާފްޓްކުރެވިފަ. (ށ)- ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2007 (ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގާނޫނު) ގައި ވާ ގޮތުގެ
މަތީން ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގައި ހިމެނޭ ސަރުކާރުގެ އޮފީސްތަކުގައި މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތައް
ތަންފީޒުކުރުމަށް ޓަކައި އެކުލަވައިލަންޖެހޭ ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލުން ވަޒީފާއަދާކުރުމާ ބެހޭ އުސޫލުތައް ދިވެހި
ސިވިލް ސަރވިސްގެ ކަމާ ބެހޭ ގަވާއިދުގައި ހިމެނުމަށް ޓަކައި އެ ގަވާއިދަށް ގެންނަންޖެހޭ އިޞްލާޙުތައް މި
ގާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މިނިސްޓްރީން ހަދާ ގަވާއިދަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާތާ 60 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި
ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ގެނެސް އާންމުކުރަންވާނެއެވެ. 4 ބާބު. އެހެނިހެން. ގަވާއިދު ހެދުން (ހ). 25
(ހ)- މި ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރުމަށް ޓަކައި ހަދަންޖެހޭ އެންމެހައި ގަވާއިދުތައް ހަދައި ހިންގާނީ މިނިސްޓްރީންނެވެ. މި
އަކުރު އިޞްލާޙުކުރުމަށް، މި ގާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާހާ ހިނދަކު މި ގާނޫނު ތަންފީޒުކުރުމަށް
ޓަކައި ހަދަންޖެހޭ އެންމެހައި ގަވާއިދުތައް ހަދައި ހިންގާނީ މިނިސްޓްރީންނެވެ. އިޞްލާޙުކުރަން މި ހުށަހަޅާ
ސަބަބަކީ، އެހެން އިދާރާތަކުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތަކެއް މި ބިލުގެ 24 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާތީވެ އެއަށް
އިސްތިސްނާދިނުމުގެ ގޮތުން. (ށ)- މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން
ފަށާތާ 60 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހަދައި ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ. ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން
ފެށުން. -26 މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަންފަށާނީ މި ގާނޫނު ފާސްވެ، ތަޞްދީޤުކޮށް ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި
ޝާއިޢުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 ދުވަސް ހަމަވާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ. މާނަކުރުން، -27 މި ގާނޫނުގައި ލަފުޒެއް
ނުވަތަ އިބާރާތެއް ބޭނުންކޮށްފައިވާ ގޮތުން ކަނޑައެޅިގެން އެހެން މާނައެއް ދޭހަނުވާހާ ހިނދަކު އަންނަނިވި
ލަފުޒުތަކާއި އިބާރާތްތަކަށް ދީ ފައި އެ ވަނީ އެ ލަފުޒުތަކާއި އިބާރާތްތަކަށް ތިރީގައި ދީފައި އެވާ މާނަކުރުމެވެ. (ހ)-
"މިނިސްޓްރީ" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ވަޒީފާ އަދާކުރުމާ ގުޅޭ ކަންކަން ތަންޒީމުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު
އެއިރެއްގައި ހަވާލުކޮށްފައިވާ ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާއަށެވެ. (ށ) - "ވަޒީފާދޭ ފަރާތް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ވަޒީފާގެ
އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން މަސައްކަތެއްކުރުމަށް ވަޒީފާދޭ ދައުލަތުގެ އިދާރާއަށެވެ. (ނ)- "މުވައްޒަފު ނުވަތަ
"
ވަޒީފާއަދާކުރާ ފަރާތް ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ވަޒީފާއަދާކުރުމުގެ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ވަޒީފާއަދާކުރާ
ފަރާތަށެވެ. (ރ)- "ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ވަޒީފާދޭ ފަރާތާއި ވަޒީފާ އަދާކުރާ ފަރާތާ
ދެމެދުގައި ވެވޭ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމަށެވެ. (ބ)- "ދައުލަތުގެ އިދާރާ" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، މި ގާނޫނުގެ 3 ވަނަ
މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ފަރާތްތައް ނުހިމެނޭހެން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 116 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނުވަތަ
ގާނޫނަކުން އުފައްދާފައިވާ ދައުލަތުގެ ކޮންމެ އިދާރާއަކަށެވެ. މި އަކުރު އިޞްލާޙުކުރުމަށް އޭ.ޖީ އޮފީހުން
ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ ގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. "ދައުލަތުގެ އިދާރާ " ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 116 ވަނަ
17

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
މާއްދާގެ ދަށުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އުފައްދާ ސަރުކާރުގެ ކޮންމެ އިދާރާއަކާއި ގާނޫނަކުން އުފައްދާފައިވާ ދައުލަތުގެ
ކޮންމެ އިދާރާއަކަށެވެ. (ޅ)- "ނެޝަނަލް ޕޭ ކޮމިޝަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 11/2016
(ދައުލަތުގެ މުސާރައިގެ ސިޔާސަތުގެ ގާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ ނެޝަނަލް ޕޭ ކޮމިޝަނަށެވެ. މީގެ ކުރިއަށް އަކުރެއް
އިތުރުކޮށްފައި އަކުރުތަކުގެ ތަރުތީބު ބަދަލުކުރުމަށް އޭ.ޖީ އޮފީހުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވަނީ. އެހެންވީމާ، (ޅ)ގެ ގޮތުގައި
މިހާރު އިތުރުކުރާ އަކުރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. (ޅ)- "ގާނޫނަކުން އުފައްދާފައިވާ ދައުލަތުގެ އިދާރާއެއް"
ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ، ކަމާ ބެހޭ ޚާއްސަ ގާނޫނެއް ތަންފީޒުކުރުމަށް ޓަކައި ނުވަތަ އެ ގާނޫނަކުން ކަނޑައަޅާ
އެނޫން ވެސް މަސްއޫލިއްޔަތެއް އަދާކުރުމަށް ޓަކައި އެ ގާނޫނަކުން އުފައްދާ ސަރުކާރުގެ އަދި ދައުލަތުގެ ކޮންމެ
އިދާރާއަކަށެވެ. އެހެންވީމާ، (ޅ)ގެ ގޮތުގައި މި އަކުރު އިތުރުކުރީމަ ކުރިން އަޅުގަނޑު (ޅ)ގެ ގޮތުގައި ދެންނެވި
އަކުރު، އެއީ ނޭޝަނަލް ޕޭ ކޮމިޝަންގެ މާނަ މިހާރު ވާނީ (ކ) އަށް. (އ)- "މޯލްޑިވްސް ޕެންޝަން
އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން އޮފީސް" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ، ގާނޫނު ނަންބަރު 8/2009)ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕެންޝަނާ ބެހޭ
ގާނޫނު(ގައި ބަޔާންކުރާ އޮފީހަށެވެ.)ވ(- "ޕެންޝަން ޙައްޤުވާ އުމުރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޕެންޝަނާ ބެހޭ ގާނޫނުގެ ދަށުން ޕެންޝަން ލިބޭނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އުމުރަށެވެ. މި އަކުރު އިޞްލާޙުކުރުމަށް
ހުށަހަޅާ ގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. "ޕެންޝަން ޙައްޤުވާ އުމުރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 8 /2009
(ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޕެންޝަނާ ބެހޭ ގާނޫނު)ގެ ދަށުން ޕެންޝަން ލިބޭނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އުމުރުށެވެ. އެ އިބާރާތް
އިޞްލާޙުކުރުމުގެ ގޮތުން. (މ)- "ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ގާނޫނު ނަންބަރު
5/2007 (ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށެވެ. (ފ)- "ރީ-
"
އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުސޫލު ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، ދައުލަތުގެ ވަޒީފާއަދާކުރާ ނުވަތަ އަދާކޮށްފައިވާ މުވައްޒަފުންގެ
ތެރެއިން ޕެންޝަން ޙައްޤުވާ އުމުރު ހަމަވެފައިވާ ފަރާތްތަކަށް މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުތުތަކާ އެއްގޮތްވާ
ގޮތުގެ މަތީން 12 މަސްދުވަހުގެ ވަޒީފާގެ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ވަޒީފާ ހަމަޖައްސައިދިނުމުގެ އުސޫލަށެވެ. (ދ) -
"ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓް އުމުރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ، މި ގާނޫނުގެ (6) ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
އުމުރަށެވެ. (ތ)- "ސިފައިން" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 1 /2008 (ސިފައިންގެ ގާނޫނު)ގެ ދަށުން
ވަޒީފާއަދާކުރާ ފަރާތްތަކަށެވެ. (ލ)- "ފުލުހުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ، ގާނޫނު ނަންބަރު 34 /2020 (ދިވެހި
ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ގާނޫނު(ގެ ދަށުން ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގައި ވަޒީފާއަދާކުރާ ފަރާތްތަކަށެވެ.)ގ(- "ފަނޑިޔާރު"
ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ ، ގާނޫނު ނަންބަރު 13 /2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ގާނޫނު) ގައި ފަނޑިޔާރުން
ކަމަށް މާނަކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކަށެވެ. ހުރިހާ މާއްދާއެއް ދަންނަވައިލެވުނީ.
18

ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ 15 ވަނަ ބައްދަލުވުން 10 ޑިސެންބަރު 2025
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިދާރީ މޭޒުން. މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވައިލަނީ ދެންމެ ރީ-އެމްޕްލޯއިމަންޓުގެ ބިލަށް އިދާރީ
މޭޒުން ދެންމެ އިއް ވަވައިދެއްވި އިޞްލާޙުތަކާއެކު މި ބިލު ފާސްކުރުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
ވޯޓުދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވައިލަނީ. ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަށް، އިޞްލާޙުތަކާއެކީ ބިލު ފާސްކުރެއްވުމަށް
ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުމަށް ދަންނަވަން. (ވޯޓުދެއްވުން) އިއްތިފާގުން ފާސްވެއްޖެ
ކަމަށް ކަނޑައަޅަން. އާދެ! ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވީ 5 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އެހެންވީމާ، އެއްވެސް
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު، ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން މި ބިލު ފާސްވި ކަމަށް ޓަކައި ހުރިހާ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އާދެ! ދެން އަދި އޭގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑުމެން ބިލު
ނިމިގެންދިޔައިރު ދެން ބިލަށް ގެންނަންޖެހޭ އެއްވެސް އިދާރީ އިޞްލާޙެއް އޮތަސް އެ އިޞްލާޙެއް ގެނައުމަށާއި އަދި
މި ހުރިހާ އިމުލާ ކުށް ރަނގަޅުކުރުމަށާ އެކީގައި މި ބިލު ދެންމެ ގެންނެވި އިޞްލާޙުތަކާ އެކީ ފާސްކުރެއްވުމަށް
ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުމަށް ދަންނަވަން. (ވޯޓުދެއްވުން) އާދެ ! އިއްތިފާގުން، ވޯޓުގައި
ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި 5 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން ފާސްވެއްޖެ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން.
ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދެއްވި އަގުހުރި ވަގުތުކޮޅަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. މިއަދުގެ ކޮމިޓީ
ބައްދަލުވުން މިހިސާބުން ނިންމައިލާނަން. والسالم علْيكموَحمة هلا وبركاته.
____
19